

Міністерство освіти та науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Кафедра економіки і підприємництва

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання самостійної роботи
з дисципліни «**МАКРОЕКОНОМІКА**»
для студентів економічних спеціальностей

Харків 2018

ВСТУП

Модернізація системи вищої освіти України вимагає розробки ефективних засобів формування всебічно розвиненої особистості, здатної не лише застосовувати здобуті знання у професійній діяльності, але й постійно поповнювати їх. Обсяг інформації, необхідної для плідної праці та життя освіченої людини, постійно зростає, саме тому актуальною є проблема виховання у студентів таких рис особистості, як самостійність, пізнавальна активність, креативність.

Все це вимагає пошуку шляхів вдосконалення навчально-виховного процесу, розробки нових методів та форм взаємодії викладача і студента. Життям доведено, що тільки ті знання, які студент здобув самостійно, завдяки власному досвіду, думками діям, будуть насправді міцні. Саме тому вища школа переходить від передачі інформації до керівництва навчально-пізнавальною діяльністю, формуванням у студентів навичок самостійної роботи.

Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах передбачено, що самостійна робота студентів має становити не менше 1/3 і не більше 2/3 загального обсягу часу, відведеного на вивчення конкретної дисципліни. Така кількість годин має можливість розвивати пізнавальну активність, формувати самостійність як рису особистості, здатність до творчого розв'язання сучасних виробничих завдань, уміння приймати рішення. Самостійна робота студентів, методика її організації на рівні навчальної дисципліни безпосередньо пов'язані з активізацією пізнавальної діяльності тих, кого навчають. Лекції, семінари орієнтовані, як правило, на масову фронтальну роботу студентів, а процес учіння у структурі аудиторних занять, як і позааудиторна навчальна робота окремого студента, за своїм характером індивідуальний.

Принцип індивідуалізації у системі керування і організації самостійною роботою передбачає: перехід до вивчення нового матеріалу тільки після високої якості засвоєння попереднього матеріалу; індивідуальний темп; опрацювання матеріалу; використання писемних джерел знань, яким надається перевага; залучення більш підготовлених студентів як консультантів; використання лекцій з метою мотивації самостійної пізнавальної діяльності.

Отже, саме від рівня організації самостійної роботи студентів багато в чому залежить результат засвоєння знань, розвиток мислячої, активної, творчої особистості, яка прагне до постійного поповнення знань. Це особливо важливо для студентів молодших курсів, що тільки-но починають адаптуватися до умов навчання у вищому навчальному закладі.

Людина, оволодівши технологією прийняття рішень, свободою вибору, буде здатна адаптуватись в умовах постійних змін. Це й повинно зумовлювати організацію всього процесу навчання і, зокрема, самостійної роботи студентів у вищому навчальному закладі.

Тема 1
МАКРОЕКОНОМІКА ЯК НАУКА
ПЛАН

1. Макроекономіка: місце і роль в розвитку економічної теорії.
2. Предмет макроекономіки. Об'єкт і суб'єкти макроекономіки.
3. Макроекономіка як теоретична основа економічної політики.
4. Методи макроекономічних досліджень. Макромоделі, їх класифікація.
5. Основні етапи розвитку макроекономіки.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Практична функція макроекономіки полягає у забезпеченні:

- A) зростання обсягів виробництва;
- B) зменшення безробіття;
- C) збільшення економічних ресурсів;
- D) підвищення ефективності економіки.

2. Об'єктом макроекономіки є:

- A) виробничі відносини;
- B) економічна система;
- C) потреба в чому-небудь;
- D) приватна економіка.

3. Предметом макроекономіки є:

- A) економічні закони і категорії;
- B) причино-наслідковий механізм функціонування та розвитку національної економіки;
- C) економічна та соціальна політика держави;
- D) механізм розподілу національного доходу.

4. Національна економіка включає такі секторіальні агрегати:

- A) домогосподарства, ринок, держава;
- B) уряд міністерства підприємства;
- C) домогосподарства, підприємства, держава;
- D) бюджетні установи, фінансові установи.
- E) процес створення матеріальних благ.

5. Головним методом макроекономіки є:

- A) синтез;
- B) аналіз;
- C) моделювання
- D) порівняння

6. Позитивна макроекономіка спрямована на обґрунтування на вивчення:

- A) фактичного стану економіки;
- B) шляхів переконання спадів виробництва;
- C) методів державного управління господарством;
- D) шляхів забезпечення економічного зростання.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Впишіть номер визначення кожного терміна.

№	Термін	№	Визначення
1	Аналіз	а	математичні рівняння, за допомогою яких у спрощеному (абстрактному) вигляді прагнуть відобразити реальні макроекономічні процеси.
2	Дедукція	б	науково обґрунтована гіпотеза про вірогідний стан економічної системи або окремого її явища у майбутньому
3	Індукція	в	покликана пояснити зміст макроекономічних явищ і процесів та поведінку економічних суб'єктів за цих умов
4	Макроекономічні моделі	г	рух пізнання від вивчення одиничних конкретних фактів (явищ) до виявлення загальних принципів, що їх об'єднують
5	Методологія	д	рух процесу пізнання від принципів і законів (від загального) до одиничного (до конкретних одиничних факторів)
6	Нормативна макроекономіка	є	система наукових знань про шляхи та методи, засоби, інструменти пізнання істини
7	Позитивна макроекономіка	е	сукупність уявлень стосовно того, якою має стати економіка
8	Прогноз	ж	суть виявлення функціональних зв'язків між елементами розчленованої системи та з системою як цілим
9	Синтез	з	такий метод наукового пізнання, за якого складний об'єкт пізнання підлягає розчленуванню (в економічній науці розумового, а, приміром, в біології, фізіології і т. ін. — і фактичного) з метою пізнання його структури (складових), виявлення їх функцій

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Макроекономіка як теоретична основа економічної політики
2. Макроекономіка в системі економічних наук .
3. Макроекономічна політика в Україні.

Тема 2

**МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ
В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ
ПЛАН**

1. Національна економіка та її агреговані показники. Основні макроекономічні показники.
2. Система національних рахунків. Перехід до системи національних рахунків в Україні.
3. Макроекономічні показники в СНР.
4. Валовий національний продукт (ВНП) і методи його обчислення.
5. Номінальний та реальний ВВП.
6. Суспільний добробут та його показники.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Валовий національний продукт (ВНП) - це

- A) загальна сума всіх вироблених у даній країні товарів і послуг за мінусом амортизаційних відрахувань
- B) сукупна ринкова вартість усього обсягу товарів і послуг у всіх сферах економіки країни, незалежно від національної приналежності підприємств, розташованих на території даної держави
- C) загальна ринкова вартість всіх готових товарів і послуг, вироблених у своїй країні або закордоном на національних підприємствах цієї країни
- D) всі особисті доходи населення даної країни

2. Національний дохід країни можна розрахувати шляхом підсумовування

- A) заробітної платні, жалування й премії
- B) заробітної платні, ренти, відсотка й прибутку
- C) доходів всіх громадян, включаючи непрацюючих пенсіонерів
- D) доходів від виручки продукції всіх підприємств країни

3. Реальний ВВП - це

- A) чистий національний продукт плюс національний дохід
- B) номінальний ВВП, скоректований на рівень інфляції
- C) всі відповіді невірні
- D) національний дохід за мінусом річних інвестицій

4. У поняття "національне багатство країни" включається (ються):

- A) природні багатства країни
- B) сукупність створених працею суспільства й накопичених за весь період існування даної країни матеріальних цінностей
- C) всі податки, що збираються за рік у країні
- D) знову створена за рік вартість матеріальних благ

5. Наявний дохід - це

- A) особистий дохід мінус індивідуальні податки
- B) національний дохід мінус всі податки
- C) споживчі видатки мінус заощадження

D) особисті доходи плюс трансфертні платежі

6. При підрахунку ВВП по потоку доходів враховується

A) податкові надходження до бюджету

B) державні інвестиції

C) рента й прибуток некорпоративного сектору

D) особисте споживання

7. Якщо ВНП України перевищує ВВП, то

A) реальний ВВП перевищує номінальний ВВП

B) виробництво проміжних товарів і послуг перевищує виробництво кінцевих товарів і послуг

C) українські фактори виробництва створюють за кордоном більше доходу, ніж іноземні фактори виробництва в Україні

D) іноземні фактори виробництва в створюють Україні більше доходу, ніж українські фактори виробництва за кордоном

8. Реальний ВВП обчислюється в:

A) поточних цінах

B) цінах базового року

C) постійних цінах

D) фактичних цінах.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Обчислити приріст реального ВВП у році t за таких умов:

у попередньому році реальний ВВП становить 400 млрд. грн., у наступному році ВВП номінально збільшився до 441 млрд. грн., а ціни зросли на 5%.

Завдання 2.

Обчислити номінальний ВВП у періоді t за таких умов:

у періоді $t - 1$ реальний ВВП = 400 млрд. грн., у періоді році t реальний ВВП збільшився на 2%, а ціни – 5%.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Національні моделі ринкової економіки.
2. Реформування системи національного рахівництва в Україні.
3. Національна економіка, її галузева і секторальна структура.
4. Зміст і структура національного багатства. Національне багатство України.
5. Суспільний добробут і тіньова економіка. Чистий економічний добробут.

Тема 3

ТОВАРНИЙ РИНОК

ПЛАН

1. Структура сукупного попиту. Фактори, які впливають на споживчий попит, інвестиційний попит, попит держави та попит закордону.
2. Крива сукупного попиту AD. Цінові та нецінові фактори, що визначають сукупний попит.
3. Сукупна пропозиція та цінові і нецінові фактори, що її визначають. Крива сукупної пропозиції AS.
4. Модель AD – AS, як базова модель економічної рівноваги.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Класична теорія макроекономічної рівноваги заснована на припущенні

- A) вирішальної ролі попиту в установленні рівноваги
- B) гнучкості цін і заробітної платні
- C) відсутності конкуренції на факторних ринках
- D) негнучкості цін і заробітної платні

2. Цінові фактори сукупної пропозиції показують рух

- A) вздовж кривої сукупної пропозиції
- B) кривої сукупного попиту вліво
- C) вздовж кривої сукупного попиту
- D) вздовж кривої сукупного попиту
- E) кривої сукупного попиту вправо

3. Вертикальний відрізок кривої сукупної пропозиції характеризується

- A) досягненням повної зайнятості
- B) можливістю зростання виробництва
- C) незмінністю цін
- D) високим рівнем безробіття

4. Крива сукупного попиту зсувається вправо, якщо підвищиться рівень

цін

- A) збільшаться витрати населення на споживання
- B) впаде обсяг виробництва
- C) знизиться рівень цін

5. Гранична схильність до споживання – це:

D) відношення приросту споживчих витрат на одиницю приросту наявного доходу

- A) зміна в споживчих витратах в наслідок зміни доходу
- B) відношення споживчих витрат на одиницю приросту наявного доходу
- C) відношення приросту споживчих витрат на одиницю наявного доходу

6. Умови рівноваги товарного ринку у відкритій моделі:

- A) $I=S$
- B) $I=S-\Delta ZB-C_s$
- C) $I=S+\Delta ZB-C_s$
- D) $I=S-\Delta ZB+C_s$

7. На зростання сукупної пропозиції впливають

- A) зниження витрат виробництва
- B) зростання цін на ресурси
- C) зростання податків
- D) падіння продуктивності праці

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Функція заощадження має вигляд $S = -20 + 0,4Y$. Інвестиції (I) дорівнюють 20 млн. грн. Визначить: рівноважне значення національного доходу (Y), мультиплікатор (m), та обсяг заощаджень (S).

Функція споживання має вид: $C = 100 + 0,8 Y$. автономні інвестиції складають 100. Яким буде рівноважний випуск продукції?

Завдання 2.

Економіка описана наступними даними:

$$Y = C + I$$

$$C = 100 + 0,8 Y$$

$$I = 50$$

Визначити:

- 1) рівноважний рівень доходу;
- 2) рівноважний рівень збережень і споживання;
- 3) якщо рівень випуску складе 800, то яким буде незапланований приріст запасів продукції.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Моделі макроекономічної рівноваги.
2. Макроекономічна рівновага на товарному і грошовому ринках.

Тема 4 ГРОШОВИЙ РИНОК ПЛАН

1. Грошовий ринок. Основні грошові агрегати.
2. Класична і кейнсіанська теорії попиту на гроші.
3. Модель пропозиції грошей.. Грошовий мультиплікатор.
4. Механізм грошового ринку.
5. Процентна ставка
6. Роль банківської системи в формуванні та функціонуванні грошового ринку

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Грошовий агрегат M1 визначається за формулою:

- A) M0 + поточні рахунки

- B) M0 + строкові кошти
- C) M2 + строкові кошти
- D) M0 – поточні рахунки

2. Доповнити думку «пропозиція грошей складається з готівки.....плюс.....»

3. Щоб збільшити пропозицію грошей національний банк повинен:

- A) продати державні облігації
- B) купити державні облігації
- C) зменшити норму резервів
- D) підвищити норму резервів

4. Монетаристи стверджують, що якщо на ранніх стадіях економічного підйому наймані робітники помиляються у своїх прогнозах відносно динаміки цін, то:

- A) рівень безробіття стабільний;
- B) рівень безробіття падає;
- C) рівень безробіття зростає;
- D) зростає природний рівень безробіття.

5. Згідно поглядам М.Фрідмена рівновага на ринку праці за умов природного рівня безробіття означає, що:

- A) очікуваний рівень інфляції дорівнює фактичному;
- B) відсутнє як фрикційне, так і структурне безробіття;
- C) реальний рівень інфляції перевищує очікуваний;
- D) структурне безробіття дорівнює фрикційному безробіттю.

6. Скорочення сукупного попиту на кейнсіанському відрізку кривої сукупної пропозиції призводить до:

- A) зростання структурної форми безробіття;
- B) зростання прихованої форми безробіття;
- C) зростання фрикційної форми безробіття;
- D) зростання кон'юнктурної форми безробіття.

7. Стан ринку праці оцінюється такими показниками:

- A) .....
- B) .....
- C) .....
- D) .....

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Початковий приріст депозитів комерційного банку №1 становить 100 грн., а його обов'язкові резерви збільшилися на 20 грн., $cr = 0,25$. Чому дорівнює рівень пропозиції грошей?

Завдання 2.

Грошовий агрегат $M1 = 80$ млрд. грн., поточні рахунки = 42 млрд. грн., строкові депозити = 12 млрд. грн. Чому дорівнює агрегат $M0$?

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Роль банківської системи в формуванні та функціонуванні грошового ринку
2. Грошово-кредитна політика та її інструменти.
3. Особливості грошово-кредитної політики в Україні.
4. Банківська система та її структура та функції
5. Система комерційних банків, їх функції.

Тема 5 **РИНОК ПРАЦІ** ПЛАН

1. Поняття «ринок праці», його особливості і місце у ринковій системі.
2. Механізм ринку праці.
3. Зайнятість та безробіття в ринковій економіці.
4. Втрати від безробіття.
5. Основні напрями державного регулювання ринку праці.
6. Програми соціального забезпечення та державної допомоги населенню.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Стан ринку праці оцінюється такими показниками:

- A) рівень зайнятості
- B) рівнем безробіття
- C) номінальною заробітною платою
- D) коефіцієнтом участі в робочій силі

2. Ціна попиту на робочу силу визначається:

- A) максимальною заробітною платою
- B) мінімальною заробітною платою
- C) номінальною заробітною платою
- D) рівнем цін

3. В Україні склався такий тип кон'юнктури ринку праці

- A) рівноважний
- B) працедефіцитний
- C) працезбитковий
- D) правильної відповіді немає

4. Назвіть основні функції ринку праці:

- A) .....
- B) .....
- C) .....
- D) .....

5. Монетаристи стверджують, що якщо на ранніх стадіях економічного підйому наймані робітники помиляються у своїх прогнозах відносно динаміки цін, то:

- A) рівень безробіття стабільний;
- B) рівень безробіття падає;
- C) рівень безробіття зростає;
- D) зростає природний рівень безробіття.

6. Згідно поглядам М.Фрідмена рівновага на ринку праці за умов природного рівня безробіття означає, що:

- A) очікуваний рівень інфляції дорівнює фактичному;
- B) відсутнє як фрикційне, так і структурне безробіття;
- C) реальний рівень інфляції перевищує очікуваний;
- D) структурне безробіття дорівнює фрикційному безробіттю.

7. Скорочення сукупного попиту на кейнсіанському відрізку кривої сукупної пропозиції призводить до:

- A) зростання структурної форми безробіття;
- B) зростання прихованої форми безробіття;
- C) зростання фрикційної форми безробіття;
- D) зростання кон'юнктурної форми безробіття.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Ринок праці в певній країні характеризується такими показниками: чисельність дорослого населення дорівнює 36 млн. осіб; коефіцієнт участі в робочій силі – 70%, рівень зайнятості – 65%, природне безробіття – 5,5%.

Визначте циклічний рівень безробіття.

Завдання 2.

Чисельність населення складає 100 млн. чол., 24 млн. чол. – діти до 16 років, 30 млн. вибули із складу робочої сили, 4 млн. 600 тис. чол. – безробітні. Визначити величину робочої сили і рівень безробіття.

Завдання 3.

Розрахувати фактичний рівень безробіття, відставання фактичного ВВП від потенційного, потенційний ВВП.

Вихідні дані:

Рік		1	2	3	4	5	6	7	8
Реальний ВВП	млрд. \$	3428,8	3166,0	3279,0	3501,4	3618,7	3721,7	3847,0	3995,0
Робоча сила	млн. ч.	108,7	110,2	111,6	113,6	115,5	117,8	119,9	212,7
Безробіття	млн. ч.	8,3	10,7	10,7	8,5	8,3	8,2	7,4	6,7

Завдання 4.

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Відповідь поясніть

1. Крива ринкової пропозиції праці завжди має позитивний нахил.
2. Граничні витрати на оплату праці завжди перевищують величину ставки заробітної плати, якщо фірма реалізує свій продукт на неконкурентному ринку.
3. Представники класичної теорії вважають, що ринковий механізм без державного втручання не здатний стабілізувати положення рівноваги на ринку праці.
4. Такі показники як частка населення, що проживає за рисою бідності; рівень безробіття; кількість психічних патологій ставляться до групи соціальних стандартів.
5. Ситуація повної зайнятості припускає відсутність безробітних у країні.
6. Циклічне безробіття приводить до відставання фактичного ВВП від потенційного.
7. Рівень безробіття розраховується як відношення загальної кількості зайнятих до числа безробітних.
8. Підвищення природного рівня безробіття пов'язане з інституціональними змінами.
9. У кейнсіанській моделі ринку праці, на відміну від неокласичної, обсяг попиту на працю може бути збільшений за рахунок обсягу державних закупівель товарів у послуг.
10. На ринку праці встановлюється рівновага, коли грошова оцінка граничної праці не дорівнює номінальній ставці заробітної плати.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Аналіз ринку праці України: стан та перспективи розвитку
2. Аналіз молодіжного ринку праці.
3. Ринок робочої сили та його рівновага.

Тема 6 ІНФЛЯЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ПЛАН

1. Сутність та види інфляції
2. Причини та наслідки інфляції
3. Взаємозв'язок інфляції та безробіття. Крива Філіпса в короткостроковому та довгостроковому періодах.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Яким показником вимірюється інфляція?

- A) рівнем інфляції
- B) загальним ростом цін
- C) ростом цін в окремих фірмах

D) індексом цін.

2. Назвіть найважливіші заходи антиінфляційної політики держави:

A) .....

B) .....

C) .....

D) .....

E) .....

3. В залежності від росту цін інфляцію підрозділяють на такі види:

A) помірну, відкриту, галопуючу

B) помірну, галопуючу, гіперінфляцію

C) відкриту, подавлену, помірну

D) правильної відповіді немає

4. Причинами інфляції згідно з монетаристською теорією є:

A) надмірний обсяг виробництва

B) надмірна швидкість обертання грошей

C) надмірна кількість грошей в обігу

D) надмірний сукупний попит.

5. Причинами інфляції згідно з кейнсіанською теорією є:

A) надмірний обсяг виробництва

B) надмірна швидкість обертання грошей

C) надмірна кількість грошей в обігу

D) надмірний сукупний попит.

6. Крива Філіпса у короткостроковому періоді відображає:

A) обернену залежність обігу між безробіттям та інфляцією

B) пряму залежність між безробіттям та інфляцією

C) обернену залежність між безробіттям та інфляцією

D) незалежність між безробіттям та інфляцією

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Розрахуйте темп інфляції у періоді t за таких умов: номінальний ВВП у періоді $t - 1 = 400$ млрд. грн; у періоді $t = 420$ млрд. грн; реальний ВВП у періоді $t - 1 = 440$ млрд. грн; у періоді $t = 483$ млрд. грн.

Завдання 2.

Розрахуйте очікуваний темп інфляції за таких умов: інфляція = 10%, коефіцієнт чутливості інфляції до зміни рівня циклічного безробіття = 0.6, природний рівень безробіття = 6%, фактичний рівень безробіття = 12%.

Завдання 3.

Визначите, яке з положень правильне, а яке помилкове. Відповідь поясніть

1. Темпи приросту інфляції й ставок заробітної плати, як правило, однакові.

2. Досвід показує, що боротьба з інфляцією можлива без соціальних і економічних витрат для суспільства.

3. Інфляція, супроводжувана стагнацією виробництва й високим рівнем безробіття, називається дефляцією.

4. Всі економісти вважають, що інфляція - завжди негативне явище.

5. Інфляція однаковою мірою знижує доходи всіх економічних суб'єктів.

6. Для визначення рівня інфляції не використовують цінові індекси.

7. Кейнсіанська теорія обґрунтовує можливість збільшення зайнятості за рахунок підвищення темпів інфляції.

8. Монетаристська теорія визнає можливість зниження темпів інфляції за рахунок підвищення норми безробіття тільки в короткостроковому періоді.

9. Раціональні інфляційні очікування формуються з урахуванням змін у майбутньому.

10. Адаптивні інфляційні очікування формуються з обліком минулої інфляційної динаміки.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Інфляція в країнах Європи в умовах кризи, антиінфляційна політика країн.

2. Особливості інфляційного процесу в Україні, антиінфляційна політика держави.

Тема 7

СПОЖИВАННЯ ДОМОГОСПОДАРСТВ

ПЛАН

1. Доходи домогосподарств. Споживання й заощадження домогосподарств. Економічна нерівність і способи її оцінки

2. Кейнсіанська функція споживання. Гранична схильність до споживання й заощадження. Середня схильність до споживання й заощадження.

3. Функція споживання з урахуванням фактору часу.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Ріст обсягу наявного доходу приведе до:

A) росту споживчих видатків і скороченню заощаджень;

B) росту й споживчих видатків, і заощаджень;

C) росту заощаджень при незмінній величині споживчих видатків;

D) всі відповіді невірні.

2. Заощадження рівні:

A) наявний дохід мінус видатки на споживання;

B) наявний дохід мінус споживання й інвестиції;

C) наявний дохід плюс інвестиції мінус споживання;

D) всі відповіді невірні.

3. Гранична схильність до споживання - це відношення:

A) споживання до доходу;

- В) приросту споживання до приросту заощаджень;
- С) приросту споживання до доходу;
- Д) приросту споживання до приросту доходу.

4. Сума граничної схильності до споживання й заощадження:

- А) дорівнює нулю;
- В) дорівнює одиниці;
- С) менше одиниці;
- Д) більше одиниці.

5. Крива споживання зміщається долілиць у результаті:

- А) росту доходу;
- В) зниження заборгованості споживачів;
- С) зниження податків;
- Д) всі відповіді невірні.

6. Крива заощаджень зміщається вправо в результаті:

- А) росту податків;
- В) росту багатства;
- С) зниження доходу в майбутньому;
- Д) скорочення поточного доходу нижче граничного рівня очікування.

7. Згідно з гіпотезою життєвого циклу рішення щодо рівня споживання залежать від:

- А) поточного доходу;
- В) постійного доходу;
- С) тимчасового доходу;
- Д) накопиченого багатства. Пряму залежність характеризує співвідношення

між:

8. В умовах економічного росту співвідношення між споживанням і заощадженням:

- А) не змінюється;
- В) більше одиниці;
- С) дорівнює одиниці;
- Д) всі відповіді не вірні

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Відомо, що середньорічний дохід індивіда за весь період життя становить 13500 грн., а середньорічний тимчасовий дохід дорівнює 1500 грн. При цьому частина постійного доходу, що витрачається на споживання, рівняється 0,75. Розрахуйте величину споживання індивіда відповідно до гіпотези постійного доходу.

Завдання 2.

Поточний дохід становить 10000 грн. Автономне споживання - 500 грн. Гранична схильність до споживання - 0,7. Розрахуйте обсяг споживання згідно кейнсіанської функції. Розрахуйте зміни в споживанні, якщо:

- а) автономне споживання збільшиться на 100 грн.;
- б) дохід збільшиться на 2000 грн.;
- в) одночасно збільшиться й дохід, і автономне споживання.

Завдання 3.

Визначите, яке з положень правильне, а яке помилкове. Відповідь поясніть

1. Гранична схильність до споживання - це відношення обсягу споживання до доходу.
2. Сума граничної схильності до споживання й граничної схильності до заощадження дорівнює нулю.
3. Гранична схильність до заощадження дорівнює відношенню приросту заощаджень до приросту доходу.
4. При зменшенні доходу після оподаткування споживчі видатки збільшуються, а заощадження скорочуються.
5. Кут нахилу кривих функцій споживання й заощадження визначається граничними схильностями до споживання й заощадження.
6. Згідно кейнсіанської концепції схильність до заощадження - величина постійна.
7. Відповідно до гіпотези постійного доходу середня схильність до споживання залежить від співвідношення між постійним і тимчасовим доходом.
8. Мультиплікатор видатків - величина зворотнопропорційна граничній схильності до заощадження.
9. Крива споживання зміщується вправо в результаті збільшення доходу після оподаткування.
10. Згідно з основним психологічним законом Кейнса гранична схильність до споживання зі збільшенням доходу збільшується.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Споживання і заощадження, їх співвідношення в Україні.
2. Проблеми нерівності в розподілі доходів. Проблема бідності.

Тема 9 ПРИВАТНІ ІНВЕСТИЦІЇ ПЛАН

1. Інвестиції та фактори інвестування.
2. Крива інвестиційного попиту. Вплив зовнішніх факторів на інвестиційний попит.
3. Види інвестицій: валові та чисті інвестиції, автономні та індукційовані інвестиції.
4. Споживання, заощадження, інвестиції в їх взаємозв'язку. Рівновага між заощадженнями й інвестиціями: класичний і кейнсіанський механізм.
5. Концепції мультиплікатора та акселератора

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Бажаний обсяг основного капіталу в неокласичній функції інвестицій залежить від:

- A) граничної ефективності капіталу;
- B) очікуваних обсягів прибутку;
- C) очікуваних обсягів виробництва;
- D) граничних витрат на капітал

2. На величину автономних інвестицій впливає:

- A) рівень оподаткування;
- B) схильність до заощаджень;
- C) процентна ставка;
- D) норма амортизації

3. Згідно з класичною теорією рівновага між заощадженнями та інвестиціями досягається завдяки:

- A) зміни норми амортизації
- B) коливаннями процентної ставки
- C) коливаннями доходу відносно його потенційного ВВП;
- D) зміни рівня податку на прибуток

4. Мультиплікатор інвестицій це .....

5. Гранична схильність до споживання – це:

A) відношення приросту споживчих витрат на одиницю приросту наявного доходу

- B) зміна в споживчих витратах в наслідок зміни доходу
- C) відношення споживчих витрат на одиницю приросту наявного доходу
- D) відношення приросту споживчих витрат на одиницю наявного доходу

6. Якщо гранична схильність до споживання дорівнює нулю ($MPC = 0$), то

- A) увесь приріст доходу зберігається
- B) збільшення доходу порівну розділено між споживанням і збереженням
- C) все збільшення доходу споживається
- D) правильної відповіді немає

7. Якщо гранична схильність до заощаджень дорівнює нулю ($MPC = 0,5$),

то

- A) увесь приріст доходу зберігається
- B) збільшення доходу порівну розділено між споживанням і збереженням
- C) все збільшення доходу споживається
- D) правильної відповіді немає

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

За даними таблиці розрахувати такі показники: ВВП, споживання, валові приватні інвестиції, ЧНП, чисті приватні інвестиції.

Показники	1-й рік	2-й рік
Вартість нового будівництва	5	5
Вартість виготовленого обладнання	10	10
Вартість виготовлених споживчих товарів	110	90
Вартість спожитих товарів	90	110
Амортизація будівель	10	10
Амортизація обладнання	10	10
Запас споживчих товарів на початок року	30	50
Запас споживчих товарів на кінець року	50	30

Завдання 2.

У періоді $t-1$ реальна процентна ставка дорівнює 12 %. У періоді t вона зменшується до 9 %, а автономні інвестиції збільшуються на 2,5 млрд. грн. Розрахуйте приріст інвестицій у періоді t згідно простої інвестиційної функції, якщо чутливість інвестицій до зміни рівня процентної ставки дорівнює 20.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Економічні умови інвестування в ринковій економіці України.
2. Інвестиції як джерело розширеного виробництва
3. Роль іноземних інвестицій в економіці України

Тема 10.

СУКУПНІ ВИДАТКИ Й ВВП ПЛАН

1. Сукупні видатки й рівноважний ВВП.
2. Мультиплікатор видатків.
3. Сукупні видатки й потенційний ВВП. Рецесійний і інфляційний розрив.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. У кейнсіанській моделі « видатки-випуск » рівновага встановлюється:

- А) при повній зайнятості;
- В) коли дефляційний розрив дорівнює 0;
- С) в умовах стабільних цін; г) коли інфляційний розрив дорівнює 0.

2. У моделі « видатки-випуск » Дж. Кейнса при встановленні рівноваги:

- А) фірми будуть розширювати виробництво, а запаси нереалізованої продукції будуть скорочуватися;
- В) фірми будуть розширювати виробництво при незмінних запасах;
- С) ніяких змін ні в обсягах виробництва, ні в запасах не відбудеться;
- Д) нічого з вищевказаного невірно.

3. У кейнсіанській теорії збільшення обсягу інвестицій приведе до:

- A) росту процентної ставки;
- B) росту національного доходу;
- C) зменшенню споживання;
- D) багаторазовому росту національного доходу.

4. Якщо плановані видатки перевищують фактичний обсяг випуску, то можна укласти, що відбудеться:

- A) скорочення товарно-матеріальних запасів і обсяг випуску буде збільшений;
- B) скорочення товарно-матеріальних запасів і обсяг випуску буде зменшений;
- C) збільшення товарно-матеріальних запасів і обсяг випуску буде зменшений;
- D) збільшення товарно-матеріальних запасів і обсяг випуску буде збільшений.

5. Відповідно до теорії Дж. Кейнса, заощадження можуть перевищувати інвестиції, якщо:

- A) у країні дуже високий рівень процентної ставки по депозитах;
- B) протягом тривалого періоду часу в економіці існує надвиробництво й безробіття;
- C) проявляється парадокс ощадливості;
- D) у країні низький рівень інфляції.

6. Ріст сукупних видатків у кейнсіанській моделі приведе до зрушення кривої сукупності попиту:

- A) вправо на величину росту сукупних видатків;
- B) вправо на величину росту сукупних видатків, помножену на значення мультиплікатора;
- C) уліво на величину росту сукупних видатків, помножену на значення мультиплікатора;
- D) всі перераховані відповіді невірні.

7. «Ін'єкції» рівні «вилученням», якщо:

- A) держава проводить справедливу податкову політику;
- B) економіка функціонує при повній зайнятості й повнім завантаженні виробничих потужностей;
- C) сукупні видатки мінус інвестиції дорівнюють заощадженням;
- D) заощадження дорівнюють інвестиціям.

8. «Інфляційний розрив» виникає у випадку коли:

- A) рівень інфляції перевищує 40 %;
- B) заощадження не дорівнюють інвестиціям;
- C) інвестиції перевищують заощадження, що відповідають рівню повної зайнятості;
- D) інвестиції менше заощаджень, що відповідають рівню повної зайнятості.

9. У кейнсіанській моделі стабілізація економіки досягається за рахунок:

- A) зниження рівня інфляції;
- B) скорочення державних видатків і рішення проблем дефіциту державного бюджету;
- C) зміни сукупних видатків;
- D) зниження процентної ставки й поживлення економічної активності економічних суб'єктів.

10. Політика «ефективного попиту» Дж. Кейнса спрямована на:

- A) підвищення обсягу виробництва;
- B) приріст грошових доходів зайнятих;
- C) стимулювання інвестиційного попиту;
- D) розширення асортиментів товарів і послуг.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Визначите, яке з положень правильне, а яке помилкове. Відповідь поясните.

1. Кейнсіанська модель «витрати-випуск» розглядає зміну національного доходу при незмінному рівні цін.
2. Модель « видатки-випуск» показує неможливість досягнення рівноваги в системі автоматично, без якого-небудь втручання держави.
3. Коли економіка досягає рівноважного стану, національний випуск відповідає сукупним видаткам, економіка працює при повнім завантаженні потужностей, безробіття відсутня.
4. Коли лінія споживання вище бісектриси, сукупні видатки більше національного доходу.
5. Коли лінія споживання нижче бісектриси, сукупні видатки менше національного доходу, частина розташовуваного доходу перетворюється в нагромадження.
6. Заощадження й інвестиції впливають на обсяг сукупних видатків.
7. Дефляційний розрив має на увазі ситуацію, у якій заощадження, що відповідають рівню повної зайнятості, виявляються менше потреб в інвестуванні.
8. Інфляційний розрив буде спостерігатися тоді, коли заощадження, що відповідають рівню повної зайнятості, менше інвестицій.
9. Сума споживчих видатків мінус заощадження дорівнюють інвестиціям.
10. Планові споживчі видатки плюс інвестиції рівні загальним «вилученням».

Тема 10

ЕКОНОМІЧНА ДИНАМІКА

ПЛАН

1. Теорія економічного зростання.
2. Типи, фактори та показники економічного зростання.
3. Моделі економічного зростання.
4. Державне регулювання та вибір політики економічного зростання.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Найбільш суттєва причина економічного зростання у розвинутих країнах - це:

- A) зростання кваліфікації робочої сили;

- В) збільшення обсягу капіталу, що застосовується;
- С) технологічні зміни у виробництві;
- Д) реалізація грошово-кредитної та фіскальної політики, яка сприяє економічному зростанню

2. Якщо виробнича функція має зростаючу віддачу від масштабу, це відповідає:

- А) інтенсивному типу зростання
- В) екстенсивному типу зростання
- С) змішаному типу зростання
- Д) правильних відповідей немає

3. Визначте фактори економічного зростання, які відносяться до попиту

- А) зменшення податкового тиску на фізичних і юридичних осіб
- В) збільшення чисельності та якості трудових ресурсів
- С) технологія
- Д) зростання обсягів основного капіталу

4. Екстенсивне економічне зростання відбувається за рахунок:

- А) збільшення продуктивності факторів виробництва
- В) збільшення обсягів грошової маси
- С) збільшення капіталоозброєності праці
- Д) збільшення обсягів факторів виробництва

5. Цільовою функцією моделі Солоу є:

- А) зростання обсягів продукту
- В) зростання продуктивності праці
- С) зростання капіталоозброєності
- Д) зростання ефективності праці.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Економіка країни описується виробничою функцією виду $Y=A*K^{0,3}*L^{0,7}$. Відомо, що темп приросту капіталу дорівнює 2% на рік, а чисельності зайнятих – 4%. Загальна продуктивність факторів зростає з темпом 1,7% на рік. Як змінюється обсяг виробництва?

Завдання 2.

Припустимо, що економіка перебуває у стійкому стані і зростає з темпом 5,1% на рік. При цьому темп зростання капіталу дорівнює 4,4 %, темп зростання населення дорівнює 1,3%, частка капіталу у виробленому продукті 0,41.

Обчисліть темп приросту сукупної продуктивності факторів, тобто залишок Солоу.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Основні засади теорії економічного зростання.

2. Проблеми та труднощі економічного зростання в Україні.
3. Модель Солоу.

Тема 11.
СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ
ПЛАН

1. Соціальна політика, її зміст, напрямки, принципи та рівні.
2. Рівень і якість життя, їх показники.
3. Доходи населення та проблеми їх розподілу. Номінальні та реальні доходи.
4. Проблеми вимірювання нерівності у розподілу доходів: крива Лоренца та коефіцієнт Джині.
5. Державна політика перерозподілу доходів.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Соціальна політика включає наступні напрямки:

- A) .....
- B) .....
- C) .....
- D) .....

2. Види заробітної платні:

- A) мінімальна
- B) реальна
- C) відрядна
- D) номінальна

3. Квінтільний коефіцієнт показує.....

4. До «середнього класу» відносять людей, що мають:

- A) власність
- B) високий рівень освіти
- C) дорогі коштовності
- D) пільгове кредитування

5. Мінімальна заробітна плата розраховується на основі:

- A) мінімального споживчого бюджету
- B) раціонального споживчого бюджету
- C) споживчого бюджету високого достатку
- D) правильної відповіді немає

6. Номінальний дохід –це:

- A) вся сума грошового доходу, яка залежить від оподаткування
- B) вся сума грошового доходу, яка не залежить від оподаткування
- C) яка залежить від мінімальної заробітної плати
- D) усі відповіді неправильні

7. Мінімальна заробітна плата розраховується на основі:

- A) мінімального споживчого бюджету

- В) раціонального споживчого бюджету
- С) споживчого бюджету високого достатку

8. Абсолютна бідність – це стан:

- А) при якому люди відчувають нехватку елементарних засобів до існування
- В) при якому люди отримують дохід ніж середній по країні
- С) коли люди самі відносять себе до бідних
- Д) всі відповіді вірні

9. Продовжіть думку «Якість життя більш широке поняття ніж кількість життя, тому що .....»

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Середні доходи першої децильної групи склав 1200 грн., а останньої – 5400 грн. Визначте коефіцієнт фондів.

Завдання 2.

Споживачу нарахована заробітна платня у розмірі 1560 грн., податок склав 9%. розрахуйте рівень наявного доходу споживача.

Завдання 3.

В минулому році реальний наявний дохід споживача склав 2700 грн., індекс споживчих цін – 1,18. Як зміняться реальні доходи?

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Сутність соціальної політики. Рівень і якість життя.
2. Нерівність доходів та державне регулювання.
3. Основні напрямки соціальної політики в Україні, шляхи її удосконалення.

Тема 12

ДЕРЖАВА В СИСТЕМІ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ **ПЛАН**

1. Роль держави у функціонуванні національної економіки.
2. Суть державного регулювання: об'єкти, суб'єкти, методи.
3. Механізм державного регулювання економіки.
4. Основні економічні функції держави.
5. Необхідність державного регулювання у змішаній економіці: пряме та непряме втручання.
6. Теорії макроекономічного регулювання.: класична, кейнсіанська, монетаристська, раціональних сподівань, економіки пропозиції.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Напрямок розвитку економічної теорії, який обґрунтовує об'єктивну необхідність і практичне значення державного регулювання економіки - це:

- A) кейнсіанство
- B) монетаризм
- C) марксизм
- D) меркантилізм

2. До адміністративних методів державного регулювання належать

- A) методи дозволу та заборони
- B) державні контракти і державні замовлення
- C) стандарти, норми
- D) відповіді всі вірні

3. До методів непрямого регулювання економіки відносять

- A) ліцензування
- B) надання фінансової допомоги у вигляді субсидій, субвенцій, дотацій
- C) надання податкових пільг
- D) кредитне регулювання

4. Прикладами неформальних методів державного регулювання економіки

є

- A) політична реклама
- B) квотування
- C) прес-конференція прем'єр-міністра
- D) інвестування з державного бюджету

5. Завданнями державного регулювання ринкової економіки є:

- A) контроль за рівнем зайнятості та інфляції
- B) справедливий розподіл доходів
- C) послаблення конкуренції ВНП, так і рівня цін
- D) контроль за діяльністю приватного бізнесу

6. Назвіть країни економічного дирижизму

- A) .....
- B) .....
- C) .....
- D) .....

7. Напрямок розвитку економічної теорії, який обґрунтовує об'єктивну необхідність і практичне значення державного регулювання грошової маси та її обігу - це:

- A) кейнсіанство
- B) монетаризм
- C) марксизм
- D) меркантилізм

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Охарактеризуйте основні ознаки країн економічного лібералізму та економічного дирижизму (Австралія, Австрія, Білорусь, Великобританія, Канада, Німеччина, Росія, США, Україна, Швеція, Японія).

Ознака	Країни економічного лібералізму	Країни економічного дирижизму
Країни		
Участь держави		
Державний сектор, %		
Основні функції		
Державні витрати, % від ВВП		
Методи ДРЕ		

Завдання 2.

Доповніть таблицю основних положень державного регулювання економіки згідно кейнсіанської та монетаристської теорії.

Кейнсіанство	Неоконсерватизм
Принцип ефективного попиту	
Зростання одержавлення економіки	
	Зниження податків з населення і підприємств
Дефіцитне фінансування і посилення інфляції	
Організація державного регулювання і планування	
	Скорочення державних соціальних програм

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Еволюція теоретичних поглядів на роль держави в економіці.
2. Місце і роль держави в командній економіці.
3. Місце і роль держави в ринковій економіці.
4. Державне регулювання зайнятості.
5. Державне регулювання інвестицій.

Тема 13.

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЛАН

1. Сутність, етапи становлення та основні риси світового господарства. Сучасна структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин.

2. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства.

3. Міжнародна економічна інтеграція та її організаційні форми.

4. Міжнародна торгівля, її сутність, структура, види, інструменти та особливості. Платіжний баланс. Торговий баланс

5. Міжнародні кредитні відносини і механізм їх регулювання.

6. Міграція населення і світовий ринок праці. Сутність і причини. Форми і тенденції, наслідки трудової міграції.

7. Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. До тарифних мір міжнародної торгівлі відносять

- A) введення імпорتنих ліцензій
- B) введення і підвищення імпорتنих мит
- C) введення імпорتنих квот
- D) встановлення національних стандартів

2. Для покращення інвестиційного клімату в країні потрібно

- A) ввести довгострокові податкові пільги
- B) щоб в країні переважала державна власність
- C) щоб в країні переважала приватна власність
- D) ввіз іноземних інвестицій

3. Якщо продуктивність праці з виробництва товару, що експортується, на підприємствах однієї країни вище ніж в країні-імпортері, то перша країна має

- A) порівняльну перевагу
- B) негативний торговий баланс
- C) абсолютну перевагу
- D) відносну перевагу

4. Зниження митних тарифів приводить до

- A) скорочення кількості робочих місць в експортуючи галузях
- B) зниження середнього рівня життя
- C) зниження робочих місць в галузях, які захищені
- D) підвищенню споживчих цін

5. Інтернаціоналізація виробництва – це:

A) економічна форма розвитку міжнародного поділу праці і міжнародного усунування виробництва;

B) форма об'єднання окремих національних підприємств у міжнародні монополії;

C) форма політичного об'єднання підприємців різних країн;

D) форма торгових відносин між країнами.

6. Чому галузі, що конкурують з імпортом, виступають проти вільної зовнішньої торгівлі:

- А) їм доведеться підвищити ефективність виробництва, щоб залишатись конкурентноздатними;
- В) вони втрачають обсяг продажу тим споживачам, які бажають купувати імпортовану продукцію;
- С) вони будуть змушені продавати свою продукцію за нижчими цінами, тому що конкуренція загострюється;
- Д) всі відповіді вірні.

7. Міжнародне переміщення капталу в світовому масштабі приведе до:

- А) збільшення обсягів виробництва;
- В) зменшення обсягів виробництва;
- С) зниження темпів економічного росту.

8. В результаті міжнародної міграції робочої сили (за інших рівних умов):

- А) робочі, що залишились в країні еміграції, і підприємці в приймаючій країні отримають чистий економічний вигаш;
- В) підприємці в країні еміграції і робочі в приймаючій країні отримають чистий економічний вигаш;
- С) робочі, що залишились в країні еміграції, і робочі в приймаючій країні отримають чистий економічний вигаш;
- Д) підприємці і в країні еміграції, і в приймаючій країні отримають чистий економічний вигаш.

9. Дефіцит платіжного балансу може бути профінансований:

- А) за допомогою девальвації валюти;
- В) шляхом збільшення зовнішньої заборгованості;
- С) використання (витрати) резервів іноземної валюти;
- Д) відповіді невірні.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Стан економіки характеризується підвищеною інфляцією і позитивними сальдо платіжного балансу. Опишіть послідовність шагів економічної політики для досягнення внутрішньої і зовнішньої рівноваги в економіці в умовах фіксованого валютного курсу.

Завдання 2.

Обмінний курс гривні до долара на початку t -го дорівнював 1,8 грн/дол.. На початку $t + 1$ -го року рівень цін у США зріс в 1,4 рази, а в Україні – у 2 рази. Яким повинен бути на початку $t + 1$ -го року номінальний курс гривні до долара, щоб реальний курс залишився без змін?

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Світове господарство. Формування міжнародних економічних відносин.

2. Теорія порівняльних переваг і протекціонізм.
3. Міжнародна торгівля: роль, обсяг, структура, особливості.
4. Вивіз капіталу як провідна форма міжнародних економічних відносин.
5. Міграція робочої сили як форма міжнародних економічних відносин.
6. Причини і напрямки міжнародної трудової міграції в Україні.
7. СОТ: сутність, еволюція, напрямки діяльності.
8. Необхідність та соціально-економічні наслідки вступу України до СОТ.
9. Глобальні проблеми сучасності. Шляхи їх вирішення.

Методичне забезпечення

Матеріали кафедри на навчальному порталі університету

[http //lsvr.leonorm.com](http://lsvr.leonorm.com)

[http //rada.gov.ua](http://rada.gov.ua)

[http //www.kmu.gov.ua/mainestat.](http://www.kmu.gov.ua/mainestat)

[http //www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua)

[http //www.mlsp.gov.ua](http://www.mlsp.gov.ua)

[http //www.dkrp.gov.ua](http://www.dkrp.gov.ua)

[http //www.bank.gov.ua](http://www.bank.gov.ua)

[http //www.ukrdzi.com.ua](http://www.ukrdzi.com.ua)

[http //news.finance.ua](http://news.finance.ua)

[http //budget.rada.gov.ua](http://budget.rada.gov.ua)

[http //sweetukraine.bigmir.net](http://sweetukraine.bigmir.net)

[http //www.encyclopediaofukraine.com](http://www.encyclopediaofukraine.com)

Література, що рекомендована для самостійної роботи студентів (Залікові модулі 1, 2, 3)

Основна література:

1. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л. Макроекономіка. Підручник. К.: «Знання», 2005.
2. Базилевич В., Баластрик Л. Макроекономіка. Підручник. К.: «Атіка», 2006.
3. В.П. Кодацкий. Пути снижения уровня безработицы. // Економіка. Фінанси. Право., 2004, № 11.
4. Вечканов Г.С., Вечканова Г.Р. Макроэкономика. – СПб: Питер, 2006.
5. Економічна теорія: Політекономія, Мікроекономіка, Макроекономіка. Навчальний посібник. / Під ред. Л.В. Білецької, О.В. Білецького, В.І. Савича. К., 2005.
6. Ивашковский С.Н. Макроэкономика. Учебник. – М.: Дело, 2002.
7. Кривцов О.С., Бережний В.М., Онегіна В.М. Макроекономіка у запитаннях та відповідях: Навчальний посібник. Х. : Факт, 2003.

8. Курс экономической теории: Общие основы экономической теории, микроэкономика, макроэкономика: Учебное пособие / Под ред. А.В.Сидоровича. – М.: МГУ, Дис, 2005.

9. Макконелл К., Брю М. Экономикс: принципы, проблемы, политика. В 2-х томах. / Пер. с англ.–М.: Республика, 2005.

10. Основи економічної теорії. Навчальний посібник. / Під ред. С.Д. Дзюбика, О.С. Ривака. К.: «Знання», 2006.

11. Отрошко О.В. Основи економічної теорії. Макроекономічний аспект. Навчальний посібник. К.: Знання, 2006.

12. Экономика. Учебник. / Под ред. Булатова А.С. – М.: 2002.

13. Экономика. Учебное пособие. / Под ред. Э.А. Кузнецова. Х.: «Одиссей», 2006.

14. Экономическая теория / Под общ. ред. В.И. Видяпина и др. – М.: ИНФРА – М, 2003.

Додаткова література:

1. Економічна теорія. Посібник вищої школи. (Воробйов Є.М., Гриценко А.А., Лісовицький В.М., Соболев В.М.) / Під заг.ред. Воробйова Є.М. – Харків-Київ, 2001. – 704 с.

2. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. ак. НАН України В.М. Гейця. – К.: Ін-т. екон. прогнозування; Фенікс, 2003.

3. Кулішов В.В. Макроекономіка: основи теорії і практикум. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. – Львів: „Магнолія плюс”, 2004.

4. Никифоров А. Національна інноваційна система: вибір України. // Економіст, 2005, № 12.

5. Панчишин С. Макроекономіка: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2001.

6. Перехідна економіка: Підручник / В.М.Геєць, Є.Г.Панченко, Е.М.Лібанова та ін. За ред. В.М.Гейця. – К.: Вища шк., 2005. – 591 с.

7. Сацик В. Циклічність економічного розвитку України. // Економіст, 2005, № 5.

Укладач

к.е.н., доцент Леоненко Н.А.